

BÖLÜM 2

ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞUNUN YAYGINLIĞI

Psikolog Müge BEĞENİLMİŞ

Özel Mersin Bogaziçi Aile Danışma Merkezi

Özgül Öğrenme Bozukluğunun Sıklık ve Yaygınlığı

Özgül Öğrenme Bozuklukları (ÖÖB) DSM 5 (Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı 5) kapsamında okuma bozukluğu (disleksi), yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi) ve matematik bozukluğu (diskalkuli) olmak üzere üç alt kategoride ele alınmaktadır (1). ÖÖB arasında, disleksi en çok araştırılan ve en yaygın görülen bozukluktur (2, 3, 4). Bununla birlikte, disgrafi en az araştırılan ÖÖB'dir (3). Küresel olarak ÖÖB'nin sıklık ve yaygınlığını belirlemeyi amaçlayan çalışmaların sonuçları farklılık gösterebilmektedir. Mevcut çalışma sonuçlarının değerlendirme yöntemi, kullanılan ölçüm aracı, araştırmanın yürütüldüğü bölge ve örnekleme yöntemi gibi faktörlere bağlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Bu durum sonuçların genellenebilirliğini olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada ÖÖB'nin farklı ülke ve bölgelere göre sıklık ve yaygınlığını inceleyen güncel araştırma sonuçları gözden geçirilmiştir.

Türkiye'de Özgül Öğrenme Bozukluğunun Sıklık ve Yaygınlığı

Türkiye'de çocuklarda ruhsal bozuklukların yaygınlığını araştırmak amacıyla, 30 şehirde 2., 3. veya 4. Sınıfta öğrenim gören 5830 çocuktan oluşan (6-13 yaş arası) ülke çapında rastgele seçilmiş bir örneklem grubunda ÖÖB yaygınlığı semptom düzeyinde %0.5, bozukluk düzeyinde ise %0.31 olarak belirlenmiştir. Cinsiyetlere göre kız çocuklarında ÖÖB semptom düzeyi %0.32, erkek çocuklarda semptom düzeyi ise %0.67 olarak saptanmıştır (5). Türkiye'de ÖÖB yaygınlığını belirlemek amacıyla yapılan diğer çalışmalar ebeveyn ve öğretmen değerlendirmelerine temellenmektedir. Türkiye'nin Denizli ilinde (2020) ilkokul çocuklarında ÖÖB yaygınlığı, psikiyatrik bozukluk eş tanı ve risk faktörlerini incelemek amacıyla 28 ilkokulda 1041 öğrenciyle yürütülen çalışmada, ÖÖB oranı %6.6 olarak bulunmuştur. Bunun yanı sıra aynı örneklemde disleksi, disgrafi ve diskalkuli yaygınlığı sırasıyla %4, %1.8 ve %3.6 olarak belirlenmiştir (6). Türkiye'nin Edirne ilindeki (2020) ilkokul çocuklarında ÖÖB'nin olası yaygınlığı ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisini incelemek amacıyla 2174 kişilik bir örneklemde yürütülen çalışmanın sonuçlarına göre ÖÖB yaygınlığı %13.6 olarak bulunmuştur. Erkeklerde yaygınlık oranı %17 olarak belirlenirken kız çocuklarında bu oran %10 olarak saptanmıştır. Alt tiplerine göre incelendiğinde, disleksi, disgrafi ve diskalkuli bozukluğun yaygınlıkları sırasıyla

olduğu ortaya konmuştur (26). Reigosa-Crespo ve ark. (2011) tarafından Küba'da ikinci sınıf ile dokuzuncu sınıf arasında öğrenim gören 11652 çocukla yürütülen geniş örneklemli çalışmada gelişimsel diskalkulinin yaygınlığı %3.4 olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada erkeklerin kızlara kıyasla 4 kat daha fazla tanı aldığı ortaya konmuştur (27).

Sonuç olarak ulusal ve uluslararası boyutta ÖÖB'nin sıklık ve yaygınlığı farklılık gösterebilmektedir. Literatürde yer alan güncel çalışmaların sonuçları değerlendirilirken araştırmanın yürütüldüğü coğrafi bölge, yöntem ve örneklem özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yaş grubu ve bölgelere göre genellenebilir sonuçların elde edilebilmesi için gelecekteki araştırmaların belirtilen noktalara dikkat etmesi önerilmektedir. Bunun yanı sıra, daha büyük örneklem gruplarında gerçekleştirilecek çalışmalara gereksinim duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Amerikan Psikiyatri Birliği. Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı. Köroğlu E (Çeviri Ed) 4. Baskı, Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 2005.
2. Hall A. Normal and abnormal development: Specific learning difficulties. *Psychiatry* 2008; 7: 260-265. <https://doi.org/10.1016/j.mp-psy.2008.04.009>
3. Patel DR, Greydanus DE, Calles JL Jr, Pratt HD. Developmental disabilities across the lifespan. *Dis Mon.* 2010; 56: 304-97. doi: 10.1016/j.disamonth.2010.02.001.
4. Snowling, M. J. (2005). Developmental disorders: Specific learning difficulties. *Psychiatry*, 4, 110-113. <https://doi.org/10.1383/psyt.2005.4.9.110>
5. Ercan ES, Polanczyk G, Akyol Ardic U, Yuce D, Karacetin G, Tufan AE, ... & Yıldız N. The prevalence of childhood psychopathology in Turkey: a cross-sectional multicenter nationwide study (EPICPAT-T). *Nord J Psychiatry.* 2019; 73: 132-140. doi: 10.1080/08039488.2019.1574892.
6. Büber A, Başay Ö, Şenol H. The prevalence and comorbidity rates of specific learning disorder among primary school children in Turkey. *Nord J Psychiatry.* 2020; 74: 453-460. doi: 10.1080/08039488.2020.1740782.
7. Görker I, Bozatlı L, Korkmazlar Ü, Yücel Karadağ M, Ceylan C, Söğüt C, Aykutlu HC, Subay B, Turan N. The Probable Prevalence and Sociodemographic Characteristics of Specific Learning Disorder in Primary School Children in Edirne. *Noro Psikiyatr Ars.* 2017; 54: 343-349. doi: 10.5152/npa.2016.18054.
8. Doğan O, Ersan E, Doğan S. (2009). The probable learning disorders in primary school students: A preliminary study. *Anadolu Psikiyatr Dergisi* 2009; 10: 62-70.
9. Bingöl A. Ankara'daki ilkökul 2. ve 4. sınıf öğrencilerinde gelişimsel disleksi oranı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası* 2003; 56: 67-82.
10. Katusic SK, Colligan RC, Weaver AL, Barbaresi WJ. The forgotten learning disability: epidemiology of written-language disorder in a population-based birth cohort (1976-1982), Rochester, Minnesota. *Pediatrics.* 2009; 123: 1306-13. doi: 10.1542/peds.2008-2098.
11. Altarac M, Saroha E. Lifetime prevalence of learning disability among US children. *Pediatrics.* 2007; 119: 77-83. doi: 10.1542/peds.2006-2089L.
12. Ashraf F, Najam N. An epidemiological study of prevalence and comorbidity of non-clinical Dyslexia, Dysgraphia and Dyscalculia symptoms in Public and Private Schools of Pakistan. *Pak J Med Sci.* 2020; 36: 1659-1663. doi: 10.12669/pjms.36.7.2486.
13. Lin Y, Zhang X, Huang Q, Lv L, Huang A, Li A, Wu K, Huang Y. The Prevalence of Dyslexia in Primary School Children and Their Chinese Literacy Assessment in Shantou, China. *Int J Environ Res Public Health.* 2020; 17: 7140. doi: 10.3390/ijerph17197140.
14. Cai L, Chen Y, Hu X, Guo Y, Zhao X, Sun T, Wu Y, Li X. An Epidemiological Study of Chinese Children with Developmental Dyslexia. *J Dev Behav Pediatr.* 2020; 41: 203-211. doi: 10.1097/DBP.0000000000000751.
15. Zhao H, Zhang B, Chen Y, Zhou X, Zuo P. Environmental Risk Factors in Han and Uyghur Children with Dyslexia: A Comparative Study. *PLoS One.* 2016; 11: e0159042. doi: 10.1371/journal.pone.0159042.

16. Chacko D, Vidhukumar K. The Prevalence of Specific Learning Disorder among School-going Children in Ernakulam District, Kerala, India: Ernakulam Learning Disorder (ELD) Study. *Indian J Psychol Med.* 2020; 42: 250–255. doi: 10.4103/IJPSYM.IJPSYM_199_19.
17. Chordia SL, Thandapani K, Arunagirinathan A. Children 'At Risk' of Developing Specific Learning Disability in Primary Schools. *Indian J Pediatr.* 2020; 87: 94–98. doi: 10.1007/s12098-019-03130-z.
18. Shah HR, Sagar JKV, Somaiya MP, Nagpal JK. Clinical Practice Guidelines on Assessment and Management of Specific Learning Disorders. *Indian J Psychiatry.* 2019; 61: 211–225. doi: 10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_564_18.
19. Padhy SK, Goel S, Das SS, Sarkar S, Sharma V, Panigrahi M. Prevalence and Patterns of Learning Disabilities in School Children. *Indian J Pediatr.* 2016; 83: 300–6. doi: 10.1007/s12098-015-1862-8.
20. Mogasale VV, Patil VD, Patil NM, Mogasale V. Prevalence of specific learning disabilities among primary school children in a South Indian city. *Indian J Pediatr.* 2012; 79: 342–7. doi: 10.1007/s12098-011-0553-3.
21. Kita Y, Ashizawa F, Inagaki M. Prevalence estimates of neurodevelopmental disorders in Japan: A community sample questionnaire study. *Psychiatry Clin Neurosci.* 2020; 74: 118–123. doi: 10.1111/pcn.12950.
22. Morsanyi K, van Bers BMCW, McCormack T, McGourty J. The prevalence of specific learning disorder in mathematics and comorbidity with other developmental disorders in primary school-age children. *Br J Psychol.* 2018; 109: 917–940. doi: 10.1111/bjop.12322.
23. Bastos JA, Cecato AM, Martins MR, Grecca KR, Pierini R. The prevalence of developmental dyscalculia in Brazilian public school system. *Arq Neuropsiquiatr.* 2016; 74: 201–6. doi: 10.1590/0004-282X20150212.
24. Fortes IS, Paula CS, Oliveira MC, Bordin IA, de Jesus Mari J, Rohde LA. A cross-sectional study to assess the prevalence of DSM-5 specific learning disorders in representative school samples from the second to sixth grade in Brazil. *Eur Child Adolesc Psychiatry.* 2016; 25: 195–207. doi: 10.1007/s00787-015-0708-2.
25. Cappa C, Giulivi S, Schilirò A, Bastiani L, Muzio C, Meloni F. A screening on Specific Learning Disorders in an Italian speaking high genetic homogeneity area. *Res Dev Disabil.* 2015; 45: 329–42. doi: 10.1016/j.ridd.2015.07.011.
26. Wong KK, Pang V, Chin KE, Tan C, Lee KW, Lay YF. (2014). A Preliminary study for dyscalculia in Sabah, Malaysia. 7th international conference on education in mathematics, science and technology (ICEMST 2014) proceedings 2014; 462–469.
27. Reigosa-Crespo V, Valdés-Sosa M, Butterworth B, Estévez N, Rodríguez M, Santos E, Torres P, Suárez R, Lage A. Basic numerical capacities and prevalence of developmental dyscalculia: the Havana Survey. *Dev Psychol.* 2012; 48: 123–35. doi: 10.1037/a0025356.